

במה עובדים בגיל חמישים?

(1) ספר במדבר פרק ח נִדְבָר יָדוּד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(כד) זאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם מִבְּנֵי חֲמִשָּׁים וְעֶשְׂרִים שָׁנָה נִמְעָלָה יָבוֹא לְצַבָּא צָבָא בְּעֶבְדַת אֱהָל מוֹעֵד: (כה) וּמִבְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצָּבָא הָעֶבְדָּה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד: (כו) וְשֵׁרֵת אֶת אָחִיו בְּאֱהָל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת וְעֶבְדָּה לֹא יַעֲבֹד כִּכָּה תַעֲשֶׂה לְלוֹיִם בְּמִשְׁמֶרֶתָם:

(3) **ילקוט שמעוני במדבר - פרק ח - המשך רמז תשיט**

ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. שומעני כל עבודה במשמע תלמוד לומר ולא יעבוד עוד. ושרת את אחיו באהל מועד מגיד שחוזר לנעילת שערים (ה) ולעבודת בני גרשון.

(2) **זוהר חלק א דף רמט/ב**

צהלי קולך, האי קרא לכנסת ישראל אתמר, בגין דאיהי משבחת ליה לקב"ה בקלא משבחה, ועל דא צהלי קולך, מהכא אוליפנא, כל מאן דבעי לשבחה לקב"ה בקלא, בעיא ליה קלא נעימותא, דיערב לאחרנין דשמעין ליה, ואי לאו, לא יקום לארמא קלא. תא חזי ליואי דאתיין מסטרא דא, דכתיב (במדבר ח כה) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה וגו', מאי טעמא, בגין דקליה (דרגיה, ואי) נמיך, ולא יערב לאודנין כשאר חברוי, כדין מעברין ליה מהאי צבא העבודה (מחיילין) דלעילא, דקיימין לנגנא לגבי האי עבודה, וליקרא שמא קדישא כדקא חזי. חילין לעילא חילין ומשריין לגבי תתאי, לשבחה שמא קדישא ולזמרא לון, ובגיני כך ישוב מצבא העבודה.

(3) **זהר חדש מדרש רות מאמר כהנים לויים ישראלים על הקרבן**

והכי א"ר חייא א"ר יצחק, מאי דכתיב אשה ריח ניחוח לה! אלא, לקבל תלתא דרגין אלין, אשה, לקבל דא לויים, דממונין על השיר, ולארמא קלא, והוא מסיטרא דאשה, ומכוני בנעימותא בניגונא וחדוה ושיר:

ומגו כך, כל זמנא דהוה סליק על הדוכן, בעוד דאיהו גבר, ושלחובא דאשא תקיף ביה, לארמא קלא בנעימותא דניגונא, איהו כשר לעבודה. כיון דאיתחלש שלחובא דבחרותא דיליה, וגומרין דנירא מתדעכין בגויה, הא אתחלש תוקפיה, וקלא שארי לאתתברא. כדין כתיב, ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד. ופסול לעבודה. מכאן והלאה, ושרת את אחיו ועבודה לא יעבוד עוד:

אך למה כן?

כתר שם טוב הוספות: פתגם הבעש"ט לפיו אצל חסידים יש שלשה דברים שהם 'עבירות דאורייתא' ונגדם שלשה דברים שהם 'מצוות דאורייתא'.

שלוש ה'עבירות' הן: (1) שטות (במובנה הפשוט, מה שאנשים קוראים 'אדם לא פקח'; מכאן שהתנהלות בפקחות לא נובעת ממנת משכל – שאינה תלויה בבחירת האדם – אלא מאכפתיות ותשומת לב) (2) עצבות (3) הרגשת מעלת עצמו. שלוש ה'מצוות' שכנגדן הן: (1) פקחות (2) שמחה (3) זריזות במתינות.

משנה מסכת אבות פרק ה (1)

(כא) הוא ה'ה אומר, בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לתורה, בן עשרים לךדוף, בן שלשים לכת, בן ארבעים לפינה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשות, בן מאה קאלו מת ועבר מן העולם

רע"ב על מסכת אבות פרק ה משנה כא

בן חמשים לעצה - שנאמר בלויים (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד ושרת את אחיו וגו'. ומהו השירות שיתן להם עצה:

ספר דרך חיים - פרק ה משנה כא

בן חמשים לעצה פירוש עצה עמוקה שעומד על הדברים הנעלמי' וזה נקרא בן חמשים לעצה. והעצה היא עמוקה דכתי' (משלי כ) עצה עמוקה בלב איש וזה נאמר על הדברים הנעלמים לגמרי, כי אף אם הבינה שמוציא דבר מתוך דבר כמו שאמרו (סנהדרין צ"ג, ב') איזה נבון המוציא דבר מתוך דבר, מכל מקום אין אותו הדבר מן הדברים הנעלמים ודבר זה מדריגה בשכל בפני עצמו.

חיי מוהר"ן, שלא לדחוק את השעה ב)

"ורבנו היה בדבר זה חידוש נפלא מאוד, כי היה זריז בתכלית הזריזות, שלא היה דוגמתו בעולם, וכל דבר שהיה צריך לעשות, אפילו בענייני עבודות גשמיות, היה עושהו בזריזות נפלא מיד דווקא, וכל שכן בעבודת ה'. ואף על פי כן היה מתון גדול. כשראה שאינו עולה בידו היה מתון מתון. רק שצריכים להתגעגע ולכסוף לה' יתברך תמיד, גם בעת שאין עולה בידו עבודת ה' כראוי, ולבלי לייאש עצמו כלל משום דבר"...

(שפת אמת ספר במדבר - פרשת בהעלותך - שנת [תרמ"ג])

בשם מורי זקני ז"ל בפסוק ומבן חמשים ישוב מצבא העבודה. אבל חוזר הוא לנעילת שערים. ודקדק מה זה הלשון נעילת שערים ולא פתיחת שערים. ופירש דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים. פעמיך הוא התעוררות התלהבות לבות בני ישראל. מלשון פעמון זהב. בנעלים הוא שזה התלהבות צריך שמירה ומנעול שלא יתפשט בו פסולת. ושבה הזקנים הוא בזה שיש להם ישוב הדעת שלא להתפשט ההתלהבות יותר מדאי. וזהו נעילת שערים ודברי פי חכם חן. ולהוסיף ביאור הענין דכתיב והחיות רצוא ושוב הוא שתי בחינות אלו. כן כתיב ישוב מצבא העבודה. וכן הלשון חוזר לנעילת שערים שצריכין בימי הזקנה לחזור ולתקן עבודת ימים הראשונים לבררם מכל פסולת. ופסוק הנזכר פעמיך בנעלים הוא לכללות ישראל שהקטנים מתבטלין להגדולים. ובמעשה הנערים הוא פעמיך התלהבות ותשוקה בחינת רצוא. בנעלים הם הזקנים בחינת ושוב. ומתאספין כל מיני עבודות של בני ישראל בשמים. ונגמר מכולם סדר עבודה הנכונה פעמיך בנעלים. וזה שכתוב ושרת את אחיו לשמור משמרת. כי הזקנים נותנים כחם לציבור לסייע להנערים שלא יתערב פסולת בעבודתם.